

такими, якими вони є, виявлення їхніх глибоких цінностей повинні стати орієнтирами навчально-виховної роботи, що становить концептуальне підґрунтя тренінгової роботи з педагогами як засобу формування їхньої професійної майстерності.

Література

1. Основи психології: Підручник/ За загал. ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К.: Либідь, 1995. – 632 с.
2. Половенко О.В. Оптимальна модель методичної роботи в сільській мало комплектній школі//Методична робота в школі: теоретичні засади; система роботи; досвід /Укл. Григора В.В.– Х: Вид. група «Основа», 2009. – С. 145-219.
3. Скрипник М. Мистецтво бути педагогом: Зб. тренінгових занять. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 112 с.

ОСВІТНІЙ МОНІТОРИНГ ЯК СКЛАДОВА МЕНЕДЖМЕНТУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Федоренко В.М., Даценко О.А. (Полтава)

Аналізуючи процеси розвитку суспільства, можна виділити фактори, що зумовлюють невпинний процес інформатизації. Це, в першу чергу, збільшення потоку наукової інформації, по-друге, це динамічний розвиток сучасного суспільства, по-третє, це зростання соціальної ролі особистості. Перераховані фактори, безумовно, вимагають якісно нового рівня освітнього процесу.

Проблема якості освіти непокоїть сьогодні всі без винятку країни світу. Нині стає зрозумілим, що якісна освіта є запорукою стрімкого розвитку держави, її конкурентоспроможності на світовій арені. Якість освіти забезпечується постійним контролем з метою своєчасного усунення недоліків та підвищення ефективності функціонування всіх складових системи. Такий контроль отримав назву моніторингу. Моніторинг якості освіти є прогресивним чинником загальноосвітньої системи, який дає змогу визначити потенційні можливості дітей, прогнозувати потреби особистості

Загальне тлумачення терміна "моніторинг" міститься у словниках, (від. лат. *monitor* – той, що контролює [1, С. 214]) – поняття, яке було запозичене в освіті з інших галузей наук: технічних та екологічних, де означає постійне спостереження за будь-яким явищем, об'єктом з метою співвідношення його стану з бажаним результатом або з первинним уявленням. Моніторинг може розглядатися і як засіб забезпечення сфери управління будь-якими видами діяльності за допомогою отримання своєчасної та якісної інформації.

Поняття освітнього моніторингу ще не набуло загальноприйнятого тлумачення, але головні його риси відображено у поданому нижче означенні: освітній моніторинг – система організації збору, зберігання, обробки та поширення інформації про діяльність освітньої системи, яка забезпечує систематичне відстеження її стану, прогнозування розвитку і проектування заходів щодо її вдосконалення.

Розробка теорії та деяких аспектів практичного застосування моніторингу в освітніх системах висвітлені в роботах В.Беспалька, Г.В.Єльнікової, О.М.Дахіна, С.І.Подмазіна, Г.А.Полякової, В.Є.Луначека, А.Н.Майорова, О.А.Митинової, С.В. Швецової, В.А.Мокшеєва та ін.

Система освітнього моніторингу багатофункціональна. Від того, яке функціональне призначення (інформаційне, діагностичне, прогностичне, педагогічне, коригувальне тощо) є головним, суттєво залежить її проектування.

Класифікацію систем освітніх моніторингів можна пов'язати з об'єктом спостереження: навчальні досягнення учнів, їхній інтелектуальний розвиток, пізнавальна активність учнів, навчальний процес в цілому. Розрізняють також системи моніторингу за їхнім призначенням: управлінський, дослідницький, практико-орієнтовний та ін.

Серед усіх видів моніторингу найважливішим для навчального закладу є моніторинг навчальних досягнень – складова освітнього моніторингу, що забезпечує відстеження стану навчальних досягнень учнів, його прогнозування та вдосконалення.

Моніторинг якості освітньої діяльності учнів є прогресивним чинником загальноосвітньої системи, який дає змогу визначити потенційні можливості дітей, прогнозувати потреби особистості.

Актуальність проведення моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів не викликає сумнівів. Це визнано в нормативних документах, у цьому впевнені всі, хто намагається вдосконалити освіту, зробити її якісною і доступною. Проте аналіз наукових джерел та вивчення стану формування навчальної діяльності учнів у практиці роботи загальноосвітніх навчальних закладів дозволяє стверджувати, що питанням відстеження розвитку навчальної діяльності учнів необхідно приділити більше уваги.

Інструментами цілісної системи моніторингу є освітні індикатори [2, С. 27], які визначаються як статистичні дані для забезпечення інформацією про стан та напрямки розвитку освітньої системи або її окремих складових, а також моніторинг освітнього процесу – показники, що стосуються навчального плану, кількості навчальних годин, рівня школи тощо. Одним із основних застосувань освітнього моніторингу є підготовка управлінських рішень. Серед усіх видів моніторингу для управління якістю освіти найважливішим для навчального закладу є моніторинг навчальних досягнень учнів – складова освітнього моніторингу. Він дає можливість побачити стан навчальних досягнень учнів, спрогнозувати його та вдосконалити [3, С. 9-10].

Введення в Україні сучасних технологій підсумкової атестації випускників, передбачених проведенням експерименту щодо зовнішнього тестування навчальних досягнень учнів, підготовки навчальних закладів до участі в міжнародних порівняльних дослідженнях стану освіти, впровадження в життя ідеї стандартизації потребують широкого застосування моніторингових досліджень навчальних досягнень учнів [4, С. 40]. Однак найголовнішим аргументом на користь широкого впровадження моніторингу навчальних досягнень учнів є необхідність забезпечити кожного учня уявленням про стан його навчальної підготовки і надати йому допомогу в коригуванні цього стану відповідно.

Таким чином, використання різних напрямків моніторингу (діагностичний, психологічний, особистісно-орієнтований, учнівський та ін.), сприяє більш ефективному, комплексному підходу до прийняття управлінських рішень, і як наслідок, підвищення якості та ефективності педагогічного процесу.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: "Либідь", 1997.- 376 с.

2. Краснова Т.Д. Оптимальная стратегия мониторинга качества обучения // Тезисы докладов Всероссийской конференции «Развитие системы тестирования в России», ч. III. – М.: Центр тестирования выпускников общеобразовательных учреждений.–2000. – С. 27-31
3. Мониторинг учебного процесса в средней школе //Завуч.– 2001.-№5 -С. 9-10
4. Мониторинг якості освіти: сутність, зміст, технологія / За заг. ред. Лавренюка А.О. // Довідник ЗД: накази, наради, моніторинг, аналіз. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 176 с.

ЧИННИКИ, ЯКІ ПРИЗВОДЯТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Хайлова О.М. (Полтава)

Інтенсифікація життя, соціально-політичні та соціально-економічні зміни, які відбуваються в Україні сьогодні, висувають до працівників проектної діяльності нові, більш складні вимоги, що, безумовно, впливає на психологічний стан працівників, обумовлює виникнення емоційної напруги, розвиток значної кількості професійних стресів. Особливості професійного вигорання членів команди проекту майже не досліджені.

Особливо яскраво вплив стресів виявляється у виконавців даного виду діяльності, через перенасиченість її такими стресогенами, як: відповідальність за розробку та впровадження проектів, активна міжособистісна взаємодія, підвищена емоційна напруга тощо. Одним із найважчих наслідків довготривалого професійного стресу є синдром «професійного вигорання».

Професійне вигорання або синдром вигорання— це стан, який дослідники спостерігали у медичних працівників, педагогів, працівників соціальної сфери, загалом – серед широкого кола професіоналів, що працюють у сфері «людина-людина».

Це люди, робота яких так чи інакше вимагає безперервного прямого контакту із різними реципієнтами — здоровими людьми, пацієнтами, дітьми, злочинцями і т. д. Діяльність цих професіоналів досить різна, але всіх їх об'єднує близький контакт із людьми, яких емоційно дуже важко підтримувати тривалий час.

Годину за годиною, день за днем, рік за роком вони мають справу із проблемами людей. Бідний, злочинець, хворий, старий, важкий підліток звертаються до них за допомогою, за лікуванням або підтримкою. Вони говорять про себе, про те, що не є предметом їхнього щастя або гордості, що вони воліли б тримати в секреті, про те, що їх бентежить, і про що важко розповісти ще комусь.

Спілкування між професіоналом і клієнтом часто насичене емоційно. Це важка ситуація для обох сторін. За нашими спостереженнями, у багатьох із цих професіоналів поступово знижується прояв турботи про людей, з якими вони працюють. Через якийсь час вони починають розуміти, що просто не можуть витримати необхідність персональної турботи й зобов'язань, яких вимагає їхня робота. І тоді вони починають говорити про емоційне виснаження. Вони говорять: «Мені байдуже до цих людей, у мене не залишилося ніяких почуттів, мені немає чого віддавати, я виснажений. Я вигорів». Це — професійне вигорання.

Аналіз конкретних досліджень синдрому "професійного вигорання"